

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRĂȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție

După învățătura Bisericii noastre Ortodoxe descoperirea lui Dumnezeu cea peste fire se cuprinde în Sf. Scriptură și în Sf. Tradiție. Acestea sînt cele două izvoare ale descoperirii dumnezeiești.

Sf. Sriptură, sau Biblia, cuprinde colecția cărților Vechiul și Noul Testament care au fost scrise sub înrîurirea Duhului Sfînt. Ea este primul izvor al descoperirii dumnezeiești și cuprinde 66 cărți numite canonice, adică scrise sub inspirația dumnezeiască. Dintre acestea 39 de cărți avem în canonul (lista) cărților numite ale Vechiului Testament și 27 în canonul (lista) cărților numite ale Noului Testament. Pe lângă acestea mai avem în V. Testament și 9 cărți necanonice, vrednice de citit.

După cum am spus cărțile Sf. Scripturi mai au și numele de Biblie cuvînt de origine grecească care înseamnă „carte”. Sf. Scriptură a păstrat și acest nume fiindcă la începutul propovăduirii creștinești învățătura creștină era propovăduită în limba greacă și apoi și datorită faptului că o bună parte din cărțile sfînte au fost scrise în limba greacă. Pentru aceste motive Sf. Scriptură se mai numește și Biblie.

Am spus că Sf. Scriptură cu toate cărțile ei s-a scris sub înrîurirea Duhului Sfînt. Cei care au scris au fost prooroci și apostoli a căror minte a fost luminată de Dumnezeu ca să fie în stare să scrie descoperirea Lui. Despre acest lucru vorbește Sf. Apostol Pavel, cînd zice: „Toată scriptura este insuflată de Dumnezeu și de folos spre învățatură, spre muștrare, spre îndreptare, spre înțeleptirea care duce la dreptate” (II Tim. 3, 16).

Toate cărțile Sf. Scripturi sînt mărgăritare de mult preț, sînt comoara de învățături dumnezeiești, sînt pășune îmbelșugată și izvoare cu ape limpezi din care se pot hrăni și adăpa toate sufletele dornice de învățătura cea mîntuitoare. Dumnezeu ni le-a dat ca toți să ne împărtășim din adevărurile cuprinse în aceste cărți în vederea cîștigării mîntuirii veșnice.

Am spus mai sus — după cuvintele Sf. Pavel — că toată Sf. Scriptură e de folos spre învățatură, spre muștrare, spre îndreptare și spre înțeleptire. Cu toate acestea nu oricine poate s-o și filcuiască și s-o explice. Oricine o poate citi cu mult folos pentru sufletul său însă nu oricine poate s-o și filcuiască, fiindcă ne spune Sf. Apostol Petru: „Dar mai înainte de toate trebuie să știți că nici o proorocie a Scripturii nu se filcuiește după cum îl taie capul pe fiecare, pentru că niciodată proorocia nu s-a făcut din voia omului, ci oamenii cei sfinți ai lui Dumnezeu au grăit purtați fiind de Duhul Sfînt” (II Petru 1, 20—21). Motivul pentru care nu oricine poate explica și filcui Sf. Scriptură e lesne de înțeles: în Sf. Scriptură sînt lucruri greu de înțeles, adînci, care pentru a fi înțelese presupun o învățatură înaltă și aleasă. Trebuie să cunoști autorul cărților, locul, timpul și limba în care s-au scris. De aceea Sf. Petru — vorbind despre epistolele Sf. Pavel — le scrie unor creștini care preîndeau că ei sînt în stare

să explice și să înțeleagă scripturile, așa: „Și răbdarea cea multă a Domnului nostru socotești-o drept mîntuire, precum v-a scris și iubitul nostru frate Pavel, după înțelepciunea dată lui, cum face în toate epistolele lui, unde vă vorbește despre aceasta. În ele sînt unele lucruri cu anevoie de înțeles, pe care cei neștiutori le răstălmăcesc ca și pe celelalte scripturi, spre a lor pierzanie” (II Petru 3, 15—16). Cuprinsul adînc și dumnezeesc al Sf. Scripturi, al adevărurilor pe care le cuprind, vechimea lor, presupun cunoștințe adînci și o pregătire deosebită.

Credincioșilor care voiesc să filcuiască și să înțeleagă Sf. Scriptură după placul lor le aduc aminte cuvintele pe care le-a rostit famenul, marele dirigător al Candachiei, împărăteasa Etiopiei, lui Filip, pe drumul care coboară de la Ierusalim la Gaza. Filip cu acel prilej l-a întrebat pe famenul etiopian care citea pe proorocul Isaia: „Înțelegi oare ce citești?” Și famenu i-a răspuns lui Filip: „Cum aș putea să înțeleg, de nu mă va călăuzi cineva?” (Fapte 8, 27—31). Sf. Filip i-a explicat acestuia locul din Sf. Scriptură pe care nu-l înțelegea și la dorința lui l-a botezat.

Biserica noastră ne învață că numai Ea, Biserica, păstrează adevărul descoperirilor dumnezeiești cuprinse în Sf. Scriptură, prin asistența Sf. Duh. Ea păstrează și dreptarul cel adevărat pentru filcuirea și înțelegerea Bibliei. Credincioșii care citesc Sf. Scriptură și n-o înțeleg să ceară întotdeauna învățatură de la conducătorii lor sufletești, de la prooți, care s-au pregătit pentru aceasta. Căci o regulă de prevedere te obligă ca atunci cînd mergi pe un drum neumblat și necunoscut, care se încrucișează cu multe alte drumuri, să fi călăuzit de cineva. Nu pleci la un drum pe care nu-l cunoști fără ca să ceri sfatul și povățuirea altora care au bătătorit acel drum. Dacă nu vei face așa vei rătăci drumul și te vei pierde. Același lucru se întîmplă și cu acel credincios care pleacă singur pe drumul cel greu și anevoios al înțelegerii și filcuirii Sf. Scripturi.

Un alt izvor al descoperirii dumnezeiești este Sf. Tradiție, sau Predanie, care s-a păstrat prin grai viu și din care o parte s-a scris, însă mai tîrziu. Sf. Tradiție a luat naștere înaintea Sf. Scripturi. Dumnezeu în înțelepciunea Sa cea necuprinsă așa a rînduit ca adevărurile descoperirii dumnezeiești să fie date mai întii prin grai viu, ca astfel să fie mai ușor primite și înțelese de cei cărora li s-au dat.

Mîntuitorul nostru Iisus Hristos n-a scris nimic, n-a lăsat nimic scris și nici n-a poruncit Sf. Apostoli să scrie ceva. El a fost propovăduirea cea vie și a poruncit Sf. Apostoli să fie vestitori ai adevărurilor dumnezeiești, prin grai viu, cînd le spune: „Drept aceea, mergînd învățați toate neamurile... învățîndu-i să păzească toate cîte v-am poruncit vouă” (Matei 28, 19—20). Și Sfinții Apostoli și Evangheliști ne spun că ei n-au scris în scrierile lor decît puțin din învățătura primită de la Mîntuitorul. Ast-

fel Sf. Ioan ne spune: „Și sînt și alte multe lucruri pe care le-a făcut Iisus și care, dacă s-ar fi scris cu deamănuntul, socotesc că nici în toată lumea n-ar fi putut să încapă cărțile ce s-ar fi scris” (Ioan 21, 25).

Sf. Tradiție se cuprinde în scrierile Sf. Părinți, în definițiile sinoadelor ecumenice și în cărțile de slujbă bisericească. Tradiția pe care am primit-o de-a dreptul de la Sf. Apostoli poartă numele de Tradiție Apostolică, din care s-a dezvoltat Tradiția bisericească. Sf. Apostoli au primit Tradiția de la însuși Mîntuitorul, iar Biserica a primit-o de la Sf. Apostoli, care au dat-o celor dintii episcopi, iar aceștia urmașilor lor. Sf. Tradiție aparține Bisericii întregi. Ea s-a numit și ținerea de minte vie a Bisericii. Biserica păstrează Tradiția ca pe o comoară de mult preț, căci, după făgăduința Mîntuitorului, Duhul Sfînt care va fi pururea în Biserică o va ajuta să înțeleagă întreg adevărul dumnezeesc, și pe cel propovăduit cu graiul, și să-l păstreze neștirbit ca și pe cel scris.

Intrucît Biserica este propovăduitoarea, filcuitoarea și păzitoarea fără greș a descoperirii dumnezeiești este în aceeași vreme și păzitoarea și filcuitoarea Sf. Tradiții. Sf. Tradiție întregeste Sf. Scriptură prin filcuirea adevărată, intrucît și Sf. Tradiție provine de la același învățător care este Domnul nostru Iisus Hristos. Și învățăturile Tradiției sînt învățături ale descoperirii dumnezeiești. Sf. Apostol Pavel le scrie Tesalonicenilor și-i învață că tot ceea ce le-a predicat cu graiul, prin propovăduire orală, are aceeași valoare ca și ceea ce i-a învățat în scris, prin epistole.

Intre Sf. Scriptură și Sf. Tradiție există un raport strîns de completare reciprocă, căci același Duh Sfînt care inspiră cărțile Sf. Scripturi, asistă și Biserica atunci cînd definește în dogme adevărurile cuprinse în Sfînta Tradiție. Căci multe adevăruri care în Sf. Scriptură sînt numai amintite, cu indicații sumare sau vagi, în Sf. Tradiție sînt înfățișate în mod mai desăvîrșit și precis. Fără Sf. Tradiție chiar și Sf. Scriptură ar fi lipsită de autoritatea ce i se cuvine și ar fi incompletă deoarece numai prin Tradiție cunoaștem canonicitatea cărților Sf. Scripturi (lista cărților inspirate), numai prin Tradiție cunoaștem vechimea și autoritatea acestor cărți. Pe de altă parte, prin Sf. Scriptură putem dovedi curățenia învățăturilor Sf. Tradiții.

Ca buni creștini trebuie să dăm cinstea ce se cuvine atît Sf. Scripturi cît și Sf. Tradiții. Citirea Sf. Scripturi de orice credincios poate fi făcută cu mult folos duhovnicesc, căci ea cuprinde învățături folositoare și mîntuitoare de suflete. Fericitul Augustin vorbește despre roadele minunate pe care le-a odrăslit în sufletul său citirea Sf. Scripturi, căci ea e cuvîntul lui Dumnezeu. După cuvîntul Sf. Pavel — „cuvîntul lui Dumnezeu este viu și lucrător” (Evrei 4, 12), el face sufletele vrednice de împărăția cerească și pe toți aceia care urmează învățăturile cuprinse în cele două izvoare ale descoperirii dumnezeiești: Sf. Scriptură și Sf. Tradiție îi conduce la mîntuire.

„Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta!”

(Matei 19, 19)

Două cuvinte mai ales au o densă, o unică, o fără pereche circulație în lume: mamă și tată. Nimic nu egalează rostirea acestor vorbe. Le găsim pe buzele tuturor, de la pruncii în al căror gîngurit mama și tata sînt primele încheșări de silabe, pînă la cei mai vîrstnici dintre noi. Mama și tata sînt cuvinte de circulație universală, înțelese fără tălmăci de toate limbile, pentru că au o exprimare asemănătoare, cît și pentru că au același bogat conținut de dragoste fierbinte, de bunătate, de dăruire și jertfelnicie.

Și pe drept cuvînt, deoarece nu sînt graiuri care să redea conținutul arzînd al unei inimi de tată și de mamă mai ales, al unei mame adevărate, puterea ei de dăruire pentru olăstărele sale și pentru ajutorarea oricărui om în general, sufletul ei vibrant la orice ar putea să dăuneze bunului mers al casei etc. În mintea cîtora dintre noi nu stăruie viu chipul drag al mamei, zbuciumul ei, alergările ei fără odihnă, privegherile și nopțile ei nedormite în clipele mai grele din viața noastră? Cîți nu ne-o amintim așezîndu-se ultima la masă și ridicîndu-se prima, culcîndu-se ultima în seri tîrzii și sculîndu-se prima în dimineți adesea reci și timpurii.

Părinții, mama mai ales este primul dascăl, primul învățător și îndrumător în toate cele bune în viață, primul călăuzitor pe căile omeniei, ale buneicuvînte, ale cinstei și hărniciei, ale dragostei de patrie etc. „Antoinette Rolland — spune despre mama sa marele scriitor al veacului nostru, Romain Rolland — este aceea care m-a format încă din ziua nașterii mele. Eu am rămas creația ei pînă în ultima clipă a vieții sale. Ea a trăit viața mea, sentimentele, dacă nu și gîndurile mele“. Și tot acest scriitor umanist consemna în 1920 după moartea mamei sale: „Mi-e inima plină de devoțiune, de dragoste și durere, intrînd să ingenunchez la sanctuarul sufletului care mi-a fost cel mai scump dintre cele vii“.

Acestea și desigur încă alte multe simțăminte au făcut și fac ca icoana mamei să apară caldă, evocatoare în operele încă a multor creatori de artă. Aceste explozii de căldură sufletească îl făceau pe Coșbuc, plecat departe de satul natal, să scrie:

Pe malul apei se-mpletesc
Cărări ce duc la moară —
Acolo, mamă, te zăresc
Pe tine-ntr-o căscioară. (Mama)

pe Vlahuță să ne lase versuri ca acestea:

Figura ta cuminte, duioasă și senină
Răsare scumpă mamă, din vremile acele.
Ca o madonă sfîntă, scaldată în lumină.
Ce clară sta-n pervazul copilăriei mele
Figura ta cuminte, duioasă și senină! (Mamei)

pe Goga — înstrăinat de asemenea de satul copilăriei răsărit la umbra munților și învăluit în doine și cîntece ciobănești — să creeze imagini de mare duioșie:

Aș vrea să fiu acuma
În sat la noi acasă.
S-ascult cîntarea blîndă
Cum picură domoală,
Și capul greu de gînduri
Să-l culc la mama-n poală. (Departe)

Chipul drag al mamei a pătruns și în creația populară. Este destul să ne amintim în această privință scena finală din nemuritoare noastră Mioriță.

O dragoste adîncă, o recunoștință vie și permanentă, o cinstire continuă și fără hotar datorăm, așadar, părinților noștri care ne-au născut și crescut, aceluia care au jertfit totul pentru ridicarea și formarea noastră, aceluia care ne învăluiesc mereu în undele fierbinți ale dragostei lor curate, ale bunelor lor doriri pentru noi.

Potrivit învățăturii noastre creștine, cinstirea părinților și ajutorarea lor la vreme de nevoie sînt obligații de prim ordin. De la început arătăm că neascultarea părinților atunci cînd aceș-

tia ne îndrumă pe căile drepte ale omeniei sau bunului simț, batjocorirea sau asuprirea lor sînt considerate de Biserica noastră păcate capitale.

Respectarea și ajutorarea părinților este una din poruncile exprese ale Celui Preaînalt date dintru început spre buna noastră viațuire în lume. „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca bine să-ți fie și să trăiești ani mulți pe pămînt“ — spune a 5-a poruncă din Decalogul lui Moise, poruncă a cărei ascultare era urmărită cu severitate, după cum rezultă tot dintr-o scriere a lui Moise, unde citim: „Dacă va avea cineva un fiu îndărătnic, care nu ascultă de poava tatălui său și a mamei sale și cu toate că l-au pedepsit tot nu ascultă de ei, să-l ia tatăl său și mama sa și să-l ducă înaintea bătrînilor cetății, la poarta locului aceluia și să se jeluiască bătrînilor cetății: „Fiul nostru acesta este obraznic și îndărătnic și nu ascultă de îndemnul nostru, este risipitor și bețiv!“ Atunci toți oamenii cetății să arunce cu pietre în el și să-l omoare. Așa să curmi ticdloșia din mijlocul tău“ (Deut. 21, 18—21). În vechime, precum știm, locurile de judecată erau la una din porțile cetății, unde se dădea sentința și unde de obicei se și executa.

Pentru a se evita astfel de sentințe, care, precum vedem, erau foarte aspre, scrierile Vechiului Testament vin cu multe și folositoare sfaturi referitoare la ascultarea și cinstirea părinților.

„Ascultă, fiul meu, învățătura tatălui tău și nu disprețui povețele mamei tale; căci ele împodobesc ca o cunună de preț capul tău și sînt ca o salbă împrejurul gîtului tău“. Sau: „Fiul înțelept face bucurie tatălui său, iar fiul neascultător este supărarea maicii sale“. Ori: „Ascultă pe tatăl tău care te-a născut și nu disprețui pe mama ta bătrînă“ — citim în Pildele lui Solomon (1, 8—9; 10, 1 și 23, 22).

Povețe minunate găsim în această privință și la Înțelepciunea lui Iisus Sirah, unde ni se spune: „Fiilor, ascultați de la mine care este dreptul tatălui și purtați-vă astfel ca să vă mîntuiți, fiindcă Domnul a hotărît ca tatăl să fie cinstit de feciori și a întărit asupra fiilor puterea mamei“. Și Cartea Sfîntă continuă: „Cel ce cinstește pe tatăl își răscumpără păcatele și cel ce dă cinste mamei sale seamănă cu cel ce adună comori. Cel ce cinstește pe tatăl, bucura-se-va de copiii săi și în ceasul rugăciunii sale el va fi ascultat. Cu fața și cu cuvîntul cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, pentru ca binecuvîntarea lor să vină asupra ta“ (Iis. Sir. 3, 1—8).

Este important de reținut că bunul mers al unei tinere familii, mulțumirea și prosperitatea ei morală, atîrnă mult de cinstirea pe care tinerii căsătoriți o dau părinților lor, după cum rezultă și din următoarele texte: „Fiule, sprijinește pe tatăl tău și pe mama ta la bătrînețe și nu-i mîhni în viața lor. Chiar dacă mintea lor se va împușina, fii îngăduitor și nu-i disprețui, pentru că purtarea milostivă arătată tatălui și mamei nu va fi uitată și casei tale îi va merge bine. În ziua de restriște Domnul își va aduce aminte de tine și ca gheața cînd este o zi caldă, așa se vor topi păcatele tale“ (Iis. Sir. 3, 12—15). De altfel, la aceste concluzii ne duce și o observație pedagogică elementară, care ne demonstrează că, de obicei, după cum ne purtăm noi cu părinții noștri, așa se vor purta și copiii noștri, care ne vîd comportamentul, cu noi.

Prin venirea Sa în lume, Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a reafirmat sau întărit această poruncă a cinstirii sub toate formele a părinților noștri trupești, care ne-au născut și ne-au crescut. Printr-o interpretare abuzivă a poruncii divine, care arată că cinstirea față de părinți merge pînă la ajutorarea lor efectivă la vreme de nevoie, fariseii din vremea Mîntuitorului au

introdus o practică, numită corban (Marcu 7, 11), potrivit căreia cel care ducea un dar la templu era declarat absolvit de orice obligații materiale față de părinții săi, ceea ce, evident, constituia un mare păcat. Din acest motiv, Iisus-Domnul nostru mustră aspru pe farisei pentru această pervertire a poruncii divine, cu astfel de cuvinte: „Pentru ce călcați porunca lui Dumnezeu, pentru datina voastră? Căci Dumnezeu a poruncit așa: Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, și: Cel ce va grăi de rău pe tatăl său sau pe mama sa, cu moarte să moară, iar voi ziceți: Cea ce ar zice tatălui sau mamei sale: Dăruit este Domnului (corban) cu ceea ce te puteai folosi de la mine, acela poate să nu cinstească pe tatăl său sau pe mama sa“ (Matei 15, 3—6). De altfel, Mîntuitorul Iisus Hristos ni s-a dat pe Sine exemplu și în această privință, după cum rezultă din relatarea Sf. Evanghelist Luca, care arată că, pînă la ieșirea la propovăduire, Iisus „era supus“ în totul Maicii Sale și dreptului Iosif (Lucă 2, 51). Trebuie să adăugăm apoi cinstirea și grija permanentă pe care a avut-o față de mama Sa după trup, față de Fecioara Maria, grijă care a mers pînă la încredințarea ei celui mai tînăr dintre ucenicii Săi, Sf. Apostol Ioan, spre îngrijire după ce Fiul ei va muri pe cruce.

Sf. Apostol Pavel face din cinstirea părinților chiar prima poruncă a Legii vechi, cînd ne învață: „Fiilor, ascultați pe părinții voștri întru Domnul, căci aceasta este cu dreptate. Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, aceasta este porunca cea dintîi întru făgăduința, ca să-ți fie bine și să trăiești ani mulți pe pămînt“ (Efeseni 6, 1—3).

Timotei, episcopul, este sfătuit ca să îndrume pe văduvele care au copii sau nepoți să-i crească cu toată grija, spre o viață familială chivernisită și sănătoasă, observînd permanent „cinstirea părinților“ (I Tim. 5, 4).

Această preocupare de întărire a vieții de familie, de promovare și practicare în sinul ei a unor raporturi armonioase și frumoase, de bună creștere a copiilor și cinstirea părinților, o găsim foarte des și în viața și scrierile Sf. Părinți. Mulți dintre ei ne-au lăsat pagini din care emană o deosebită prețuire față de părinții lor, față de mamele lor în special, ca de pildă Sf. Ioan Gură de Aur, Sf. Vasile cel Mare, Fer. Augustin ș.a. „De își va uita cineva — spune Sf. Vasile cel Mare — de mama care l-a crescut, l-a ținut în brațe și l-a nutrit cu lapte, să-și uite de acela și Dumnezeu înaintea feșii aleșilor săi“.

Inspirate în bună parte din învățătura și practica Bisericii, bătrînele noastre pravile le-giferau și ele la loc de frunte obligația copiilor de a-și cinsti și sprijini părinții. Astfel, Pravila de la Govora arată că copiii nu trebuie învățați „cuvinte spurcate“ sau să birfească, ci trebuie crescuți astfel încît „să facă cinste părinților“. Potrivit prevederilor aceleiași Pravile, copiilor le revine obligația de a întreține la bătrînețe pe părinții lor. Nu se admitea, de pildă, întrarea în monahism a copilului singur la părinți, decît după moartea acestora. Neglijarea acestor obligații, neascultarea sau maltratarea părinților erau considerate, ca și în Vechiul Testament, grave abateri, fiind aspru pedepsite. „De va lua (vreun fiu) lemn și va lovi pe tatăl său să i se taie mina“ — spune tot Pravila de la Govora.

Din cele arătate pînă aici am putut vedea că cinstirea părinților este nu numai o lege a firii noastre omenești, ci este și o importantă poruncă divină: „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți fie bine și să trăiești ani mulți pe pămînt!“

Pentru promovarea unei vieți familiale cît mai frumoase și mai sănătoase, așa cum și țara și poporul nostru doresc, să ne străduim a împlini întru totul această poruncă, aceasta

Simbolul Credinței

IX. ARTICOLUL AL ȘASELEA

„Și s-a suit la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui“.

Fără să vrem la cuvintele „s-a suit la cer“ asociem pe cele de la art. 3 al simbolului: „S-a pogorit din cer“. Ce înțelegem prin suirea la cer?

Credem și mărturisim, că Iisus Hristos este Dumnezeu adevărat. Ca Dumnezeu este pretutindeni, deci și în cer și pe pământ. Pogorirea nu s-a făcut nici cu schimbare, nici cu mutare din vreun loc oarecare în altul. A fost doar o coborîre, o micșorare voită a măririi, a majestății Sale divine. „Suirea“ în primul rînd însemnează reluarea măririi pe care a avut-o. „Lucrul ce mî-ai dat l-am făcut; și acum preamărește-mă, Părinte, la tine însuși cu mărirea pe care am avut-o la tine înainte de a fi lumea“, spune însuși Mîntuitorul (Ioan 17, 4—5). Dar înălțarea mai însemna și ridicarea firii omenești la cîntea cea mai mare: de a sta de-a dreapta, la desăvîrșirea absolută. În felul acesta ne-a mai învrednicit de o învățătură. Ne-a dovedit că trupul nu e o piedică în calea desăvîrșirii noastre morale, în calea dobîndirii sfințeniei, dacă sufletul nostru și trupul nostru e pus și ținut în raportul cel mai corespunzător voii lui Dumnezeu.

Pămîntul din noi însă vrea să știe ce s-a făcut cu trupul Domnului. Ne încercă judecata cuvintele „cer“ și „trup“. „Cerul“ nu e acel cer ce se vede cu ochii, ci este acea parte a existenței, nevăzute, spirituale, în care dăinuiește fără început și fără sfîrșit veșnicia și perfecțiunea cea mai deplină. Sau, folosind cuvintele Sf. Scripturi, e partea în care „sălășluiește lumina care nu apune niciodată“. Aici moartea nu mai are putere, nu mai poate roade din ființa noastră.

A sui deci firea omenească, în special trupul la cer însemnează a-i dărui nemurirea. Ce s-a făcut trupul Domnului, ni se lămurește prin răspunsul dat de Mîntuitorul saduceilor, care umblau să-l încurce în răspunsuri. Il întreabă a cui va fi soția, care după rînduiala lui Moise, ajunsese să fie consoarta alor șapte frați morți pe rînd fără urmași, dacă este înviere? Le răspunde: „Vă rătăciți neștiind Scripturile nici puterea lui Dumnezeu; la înviere, nici bărbații nu se însoară, nici femeile nu se mărită, ci vor fi ca îngerii lui Dumnezeu din Ceruri“ (Matei 22, 24—30). Prin har de sus Sf. Ap. Pavel scrie: „Se seamănă trup stricacios, se va scula trup care nu se strică, se seamănă trup sufletească se va scula trup duhovnicesc... și după cum am purtat chipul cel pămîntesc să purtăm și chipul celui ceresc“ (I Cor. 15, 42—44. 49). Așadar trupul firii omenești cel cu atîtea trebuințe omenești, prin puterea lui Dumnezeu se prefacă în trup „duhovnicesc“ care nu mai are nevoi pămîntești, încît vom fi „ca îngerii“.

Domnul și-a înălțat trupul la cer pentru ca la a doua înviere să-L readucă în fața tuturor celor de la judecată ca o muștrare pentru păcătoși și ca o mare bucurie pentru cei buni.

Sf. Sinod de la Niceea, cînd a stabilit acest articol a avut în vedere cuvinte ale Sf. Scripturi. Psalmul 109 procește așa: „Zis-a Domnul

cu atît mai mult cu cît conștiința noastră omenească ne obligă ca la dragostea, la eforturile și la grijile pe care părinții noștri le depun pentru creșterea și formarea noastră, să răspundem și noi cu aceeași dragoste, cu respectul nostru viu și dezinteresat, cu grija noastră trează în a le împlini lipsurile atunci cînd puterile încep să-i părăsească. Numai astfel binecuvîntarea lui Dumnezeu se va sălășlui în casele noastre și vom avea o viață mulțumită și plină de bucurie pentru toți.

Gh. Papuc

Domnului meu: *șezi de-a dreapta Mea*“. Insuși Mîntuitorul spune în fața Sinedriului care-L osîndea la moarte: „Iată vă spun, că de-acum veți vedea pe Fiul Omului șezînd de-a dreapta Puterii“ (Mat. 26, 64). Cel dintîi martir, sf. arhidiacon Ștefan își încheie cuvîntarea în fața aceluiași for de judecată, strigînd: „Iată văd cerurile deschise și pe Fiul Omului șezînd de-a dreapta lui Dumnezeu“ (Fapte 7, 50). Sf. Ap. Pavel scrie celor din Roma: „Cine va învinui pe aleșii lui Dumnezeu, cînd El îi îndreptățește?“ „Cine îi osîndește, cînd Hristos a murit dar a și înviat și cînd El e de-a dreapta lui Dumnezeu și mijlocește pentru noi?“ (Rom. 8, 33—34).

Dar El, Domnul, a fost mielulel lui Dumnezeu care s-a adus pe Sine jertfă de împăcare.

Din jertfă trebuie să se împărtășească toți cei ce aduceau jertfa. În purtarea Sa de grijă ne-a lăsat și nouă trupul Său și sîngele Său sub forma pîinii și vinului care prin puterea harului de sus, cu toate că păstrează forma și gustul pîinii și al vinului se prefac în Insuși Trupul și Insuși Sîngele Domnului.

La toate acestea urmează să ne gîndim, cînd citim sau rostim articolul al VI-lea din Crez. Și nu numai să ne gîndim, ci să și credem împreună cu toată Biserica lui Hristos, că s-a înălțat la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui și să ne înălțăm și noi mereu cugetele la cele „de sus“, la facerea de bine spre preamărirea lui Dumnezeu.

g. m.

60 de ani de la răscoala din 1907

Se împlinesc 60 de ani de cînd, în „primăvara roșie“ a anului 1907, țărănimea din România s-a ridicat împotriva greului jug și a robiei pe care o îndura de veacuri. Este un prilej bine venit și pentru noi de a evoca în aceste pagini lupta dîrză dusă de țărănimea noastră de acum 60 de ani și a ne aduce prinosul de recunoștință față de zecile de mii de împușcați, schingiuiți și întemnițați și față de aceia care prin lupta și jertfa lor au pus una din pietrele de temelie ale vieții noastre de acum, bazată pe libertate, egalitate și dreptate socială.

În zbuțumata istorie a țării noastre au existat numeroase alte mișcări ale țărănimii, încît am putea spune că ea e străbătută de un șir nesfîrșit de frămîntări sociale, revolte și răscoale ale țărănimii pentru o viață mai bună. Amintim doar marile răscoale din Transilvania, unde țărăni iobagi erau exploatați de groși și magnați, precum și de ierarhii romano-catolici (răscoala de la Bobilna din 1437, a lui Gheorghe Doja din 1514, a lui Horia, Cloșca și Crișan din 1784). În Țara Românească și Moldova au existat de asemenea mișcări țărănești, dar nu de amploarea celor din Transilvania. Amintim că numai în ultimele două decenii ale secolului XIX au avut loc patru răscoale: 1888, 1889, 1894 și 1900. Răscoala din 1907 apare ca o încununare a acestor mișcări, ca o verigă a nesfîrșitului lanț al luptelor și suferințelor țărănimii.

Cauzele care au dus la izbucnirea răscoalei din 1907 sînt bine cunoscute: suferințele de veacuri, lipsa de pămînt, sărăcia cumplită, jefuirea nemiloasă a rodului muncii țărănimii. Cauza principală era lipsa de pămînt, a cărei repartiție era cu totul nedreaptă. Dintr-un recensămînt făcut în 1905 rezulta că totalul terenurilor cultivabile din țară se ridica la 7.698.296 ha. Din acestea, 3.787.192 ha, adică 47,53% erau stăpînite de cei 4.171 de mari proprietari, pe cînd 3.319.695 ha, adică 41,66% erau stăpînite de 1.015.302 familii țărănești, iar restul forma proprietatea mijlocie între 10 și 100 ha. La această disproporție izbitoare se mai adăuga și faptul că majoritatea proprietarilor mari trăiau în Apus, iar moșiile le închiriau unor arendași speculanți și nu țărănilor. Deci, țărăni erau sub două robii: una a moșierului și alta a arendașului.

Din pricina lipsei de pămînt, țărăni erau nevoiți să încheie cu moșierii sau arendașii două feluri de învoielii: „în parte“ sau „cu dijmă“. Prin prima învoială, țăranul dădea proprietarului sau arendașului jumătate din recolta rezultată de pe suprafața de pămînt ce i-a fost pusă la dispoziție de aceștia, la care se mai adăuga cîte o zi cu brațele și una cu carul, plus zece ouă și unul sau doi pui de fiecare pogon. În cazul învoielii „cu dijmă“, proprietarul sau arendașul lua a treia sau chiar numai a patra parte din recoltă, dar, pe lângă aceasta, țăranul era obligat să-i lucreze cam jumătate cît numă-

rul pogoanelor date „cu dijmă“, la care se adăugau mai multe zile de muncă cu brațele sau cu carul, diferite transporturi de cereale, daruri de ouă și pui etc., așa încît această învoială era mult mai apăsătoare decît prima. Unii proprietari și arendași nu pretindeau muncă, ci bani, pentru pămîntul pe care-l dădeau țărănilor să-l muncească. Un raport oficial din vara anului 1907 arăta că „pentru falca de pămînt, care pe arendașul de moșii îl costa în bloc maximum 20—25 lei, cînd o subarendează individual țărănilor, cere exorbitantă sumă de 100—120 lei, iar pe unele locuri chiar și pînă la 150 lei. Pentru pășunatul unei perechi de boi, pe vară, cere de la un țăran pînă la 50 lei, iar a unei oi pînă la 4,50 lei (jumătate valoarea animalului)“. Același raport sublinia că munca ce i se cere țăranului în schimbul pămîntului arendat era așa de multă și grea, încît ea nu putea să fie îndeplinită aproape niciodată. De aceea, el rămînea dator cu un rest de muncă pentru anul următor, iar proprietarul sau arendașul îi calcula și anumite procente de întîrziere. Raportul arăta apoi și taxele insuportabile pe care marii proprietari le puneau pe spinarea țărănilor: „Pe moșia Stănceni din județul Botoșani țărăni care au gîște sînt obligați a plăti marelui cultivator cîte 50 bani pentru că beau apă și se scaldă în iazul boieresc; cîte 40 bani pentru căruța de lut luat din malul proprietarului; cîte un leu pentru fiecare porc, chiar dacă animalul e ținut în ograda locuitorului, aceasta pentru că se presupune că, de cîteva ori pe an tot scapă porcul pe locul proprietarului“.

Aceeași stare nedreaptă de lucruri era și în restul țării. Astfel, marele istoric Nicolae Iorga scria în ziarul său „Neamul românesc“ (nr. 58 din 26 nov. 1906) că într-un sat din Ottenia un țăran care împrumutase de la proprietar în timpul iernii cinci băncioare de porumb, care costau cel mult cinci lei, a fost nevoit să se oblighe să-i dea din recolta următoare zece băncioare de grîu (15 lei), să-i are un pogon (6 lei), să-l secere (10 lei) și să ducă recolta de pe el la mașină (3 lei), ceea ce însemna că pentru 5 lei țăranul a fost nevoit să dea 24 de lei.

La toată această exploatare, trebuie să mai adăugăm și mizeria în care trăiau țărăni. Hrana insuficientă și mai ales consumul porumbului stricat, duceau la pelagră, tuberculoză și alte boale, care făceau adevărate ravagii. Exploatat și disprețuit, neștiutor de carte, locuind în bordeie, țăranul român ducea o existență neagră sub toate aspectele.

Împotriva unei astfel de exploatare și orînduirii nedrepte, s-au ridicat țărăni în primăvara anului 1907. Răscoala a izbucnit în ziua de 15 februarie în județul Botoșani, în satul Flămînzii, apoi în Rădeni și Stroești. Ea s-a întins repede, cuprinzînd toată Moldova. Pretutindeni, țărăni înarmați cu ciomege, furci și coase, se îndreptau spre conacele boierilor și arendașilor (români, greci, evrei sau de alte naționalități), dindu-le

(Continuare în pag. 4)

60 de ani . . .

(Urmare din pag. 3)

foce și alungind pe asupritorii lor, pentru ca apoi să pătrundă cu plugurile în moșii, împărțindu-le. În alte părți ei cereau numai pământ cu 25 de lei „falca“, rezilierea învoielilor agricole și condiții mai omenești de muncă.

În aceste condiții, guvernul conservator care era la putere, ia măsuri pentru înăbușirea răscoalei. Au loc ciocniri între armată și răsculați la Tg. Frumos, Podul Iloaiei, Bivolari-Iași, Pașcani, Botoșani, la bariera Iașului și în alte părți. Numeroși țărani sînt uciși sau răniți, alții sînt arestați. În gara Pașcani, unde era un tren cu țărani arestați, ei sînt eliberați de ceferiști. În felul acesta, se realizează încă de pe atunci alianța dintre muncitorime și țărănime, alianță care va duce peste cîteva decenii la răsturnarea regimului nedrept de asuprire și exploatare.

În prima jumătate a lunii martie, pe cînd în Moldova răscoala era oarecum înăbușită, ea a izbucnit cu o și mai mare violență în Muntenia și Oltenia, în județele: Vlașca, Teleorman, Olt, Dolj, Romanați, Mehedinți etc. La 14 martie țărani răsculați pătrund în Galați, îndreptîndu-se cu muncitorii din port spre palatul administrativ. În aceste împrejurări critice pentru regimul burghezo-moșieresc, guvernul conservator demisionează, luîndu-i locul un guvern liberal, în frunte cu D. Sturdza, ministru de Interne fiind Ion Brătianu, iar ministru de Război generalul Al. Averescu. Cele două partide care guvernau pe atunci țara noastră, deși erau în dezacord în multe probleme, acum au ajuns la o înțelegere perfectă, în vederea înăbușirii răscoalei. Ele apărau împreună marea proprietate împotriva celor ce nu aveau nimic sau aproape nimic. În satele răscolate este trimisă armata, care să înăbușe răscoala în sînge. Sate întregi au fost bombardate cu tunurile și incendiate, unele din ele fiind rase de pe fața pămîntului (Stănești, Vieru și Ovidoaia din Vlașca). Au fost uciși fără milă țărani în grupuri, înarmați cu coase, topoare, tîrnăcoape, securi și ciomege, dar au fost executați și individual sau în grupuri mici, pe baza listelor date de proprietari sau de arendași, chiar dacă în satele respective nu se răscolase nimeni. De pildă, numai în satul Laloș-Vilcea au fost uciși peste 150 de țărani. Numărul total al celor uciși cu prilejul reprimării răscoalei a fost de peste 11.000, deși cifra exactă n-a fost cunoscută niciodată. Mulți țărani au fost arestați și ținuți în închisori, în cazărmi, în aresturi improvizate, în șlepuri pe Dunăre, unde erau bătuți, schingiuiți, lipsiți de hrană și aer, ceea ce a dus la decimarea multora dintre ei. Cei care au scăpat cu viață au fost aduși în fața tribunalelor și condamnați la muncă silnică pe viață sau la ani grei de ocnă. Ei au fost obligați apoi să plătească mari despăgubiri moșierilor și arendașilor. Au suferit arestări și maltratări și muncitorii care s-au aliat cu țărani în timpul răscoalei.

Dar, de pe urma acestei răscoale, n-a pățit numai țărănimea, ci și unii intelectuali legați de popor. Între cei calomniați și amenințați de ziarele vremii se numără și „poetul țărâniilor“ George Coșbuc, invinuit că agitase spiritele prin poezia „Noi vrem pămînt“, Vasile Kogălniceanu (fiul lui Mihail Kogălniceanu), care a fost arestat, marele cărturar Nicolae Iorga și alții, care condamnaseră în repetate rînduri exploatarea la care era supusă țărănimea. Ca vinovați principali au fost declarați preoții și învățătorii, intelectualii de atunci ai satelor, care se străduiseră să creeze condiții mai umane de viață pentru țărănime, prin înființarea de bănci populare, cooperative de vînzare a produselor de consum, cooperative de cumpărare în comun a uneltelor agricole, obștii satești pentru arendarea sau cumpărarea de moșii etc. Ei erau invinuiți în mod deschis că au îndemnat țărănimea la răscoală. De aceea, mulți preoți și învățători au

fost suspendați, arestați, întemnițați și chiar împușcați. Unii preoți au îndurat luni de închisoare, alături de păstoriții lor, numai pentru vina de a le fi luat apărarea în timpul represiviilor. Din Moldova cunoaștem un număr de 12 preoți și 2 cîntăreți, iar din Muntenia și Oltenia 66 de preoți și 4 cîntăreți, care au fost arestați, anchetați, suspectați sau transferați pentru vina de a fi participat într-o formă sau alta la răscoala țărănească. Între ei se numără și trei preoți care au fost împușcați mișelește: preotul Nicolae Crăineanu din comuna Gvardeni-Mehedinți, tată a 8 copii, ucis la 17 martie 1907 din ordinul maiorului Mingareli, pe cînd se îndrepta spre acesta să-l roage să cruțe satul de incendiu; preotul Alexandru Popescu din Corcova-Mehedinți, tată a 12 copii, împușcat de sublocotenentul Ion Negreanu; preotul-învățător Ion Podeanu din Podul Grosului-Mehedinți, invinuit că a îndemnat pe țărani la răscoală, împușcat în gara Timna. Alături de acești trei preoți cunoaștem și numele unor cîntăreți bisericesti uciși în același chip mișeleș: bătrînul Stoian

Popescu din Salcia-Mehedinți, Ion Dascălu din Ostrov-Corbeni-Muscel și episcopul Dumitru Nicolaescu din Rudari-Dolj. Prin jertfa vieții lor, acești modești slujitori ai altarelor și stranelor au intrat în rîndurile celor 11.000 de martiri ai țărâniilor care s-au ridicat acum 50 de ani ca să-și ceară dreptul la o viață mai omenească.

Dar jertfa celor uciși în primăvara anului 1907 nu a fost zadarnică, pentru că ea a făcut să crească din belșug puterea de luptă a poporului, hotărît să zdrobească pentru totdeauna robia de veacuri și lanțurile oricărei asuprii. Urmașii martirilor din 1907 trăiesc azi o viață liberă și fericită căci ei nu mai cunosc mizeria și exploatarea de altă dată, ci, stăpîni pentru totdeauna ai pămîntului pe care-l muncesc, ei privesc cu încredere spre viitorul tot mai luminos al Patriei lor iubite, Republica Socialistă România.

Clerul și credincioșii, așa cum au fost alături de țărănime în 1907, sprijinesc și astăzi munca poporului, pentru viața cea nouă, pentru înflorirea și înălțarea Patriei.

Mircea Păcurariu

Chemarea creștinului în fața lumii de azi

Chemarea credinciosului creștin cuprinde implicit sarcina de a sluji altora după pilda dată lui de către Mîntuitorul. Ca atare, calitatea de credincios creștin și cea de slujitor al lumii sînt inseparabile.

Cu toate că nu era din lume, Mîntuitorul s-a jertfit în lume și pentru lume. De asemenea, El a trimis pe ucenicii Săi în lume și pentru lume. De unde rezultă că rostul credinciosului creștin este în lume și pentru lume.

Ca credincioși creștini, avem o misiune publică de îndeplinit nu numai în spațiul bisericesc, ci și în largul lumii, în care Dumnezeu ne-a așezat. Căci sîntem nu numai ai Bisericii, ci și ai societății în care trăim. De aceea, trebuie să dovedim iubire și solicitudine pentru om prin dăruire pentru satisfacerea lipsurilor sale concrete, făcîndu-ne „tuturor toate“ pentru fericirea lui.

Cu cît vom ieși mai mult din cadrul granițelor bisericesti în largul lumii și vom sluji activ — în solidaritate frățească cu toți oamenii de bine — desăvîrșirii vieții celei noi de dreptate socială și de pace adînc stătătoare, cu atît ne vom dovedi cu prisosință următorii vrednici ai pildei date nouă de către Mîntuitorul.

Nu mai dacă ne deschidem larg inima și ieșim întru întîmpinarea frățească a semenilor noștri gata să le slujim întru toate cele de trebuință ale lor, putem spune că urmăm pilda Mîntuitorului. Nu trebuie să așteptăm ca semenii noștri să vină la noi, ci trebuie să mergem noi la ei, întîmpinîndu-i fără nici o prejudecată cu frățeasca noastră solicitudine. Căci în relațiile noastre cu ei trebuie să stea pe primul plan iubirea atotcuprinzătoare și activă.

Că lumea este locuită de oameni cu diferite credințe religioase și convingeri, faptul acesta nu schimbă nimic din misiunea noastră. Din contră, faptul acesta ne îndatorează și mai mult la răspundere și la solidaritate cu toți oamenii. Firește, această solidaritate nu desființează deosebirile principiale în credință și în concepția despre lume. Dar avem o răspundere umanistă comună față de substanța vieții omenești ca valoare și sens, care ne îndatorează să iubim pe toți oamenii, indiferent de credința lor sau de concepția lor de viață și să ne jertfim pentru ei, colaborînd frățește cu ei pentru propășirea și fericirea vieții omenești. Căci toți sînt purtători ai „chipului lui Dumnezeu“, pentru care s-a jertfit pe cruce Mîntuitorul.

Fără îndoială este mult mai frumos să săvîrșim cele spre binele tuturor în comun, decît să ne certăm asupra celor ce ne despart. Drept aceea, adînc ancorați prin credință curată în Iisus Hristos, să ne străduim a cuprinde cu răspunderea și colaborarea noastră toate pro-

blemele vitale ale omenirii de azi, de a căror rezolvare fericită depinde viitorul și fericirea ei.

În fața noastră avem un cîmp larg de colaborare la umanizarea societății de azi, la clădirea unei lumi noi întru dreptate socială și pace adînc stătătoare. Unicul criteriu în desfășurarea acestei colaborări este binele și fericirea omului. De unde rezultă că avem să sprijinim realizarea a ceea ce folosește omului și înlăturarea a tot ce îl vatamă și-i închide drumul spre progres și fericire.

Credinciosul creștin angajat în slujirea lumii după pilda dată de Mîntuitorul nu se ocupă de el însuși ci este mereu preocupat de gîndul că n-a făcut destul pentru mersul înainte al lumii și pentru fericirea ei. De aceea, el se simte obligat să participe tot mai intens la năzuința oamenilor după viață, după descătușare din apăsarea sărăciei, după slobozirea din oprinare și după scăparea de boală. Căci el nu poate închide ochii în fața lipsurilor și suferințelor sociale din unele părți ale lumii, nu poate rămîne surd în fața îndreptățitelor revendicări sociale din vremea noastră. Din contră, este stăpînit și frămîntat de întrebarea: Ce trebuie să facem?

Omenirea trebuie să pună capăt războiului prin neprecupețirea nici unui efort în această direcție. Războiul nu este ceva voit de Dumnezeu. Oamenii sînt cei care fac războiul și tot ei sînt cei care pot împiedica desfășurarea lui. Căci războiul nu este ceva fatidic, ceva care vine fără să vrem noi oamenii asupra noastră și căruia nu ne-am putea împotrivi. Creștinul nu poate să dea înapoi, ci trebuie să colaboreze tot mai strîns și mai intens cu toate puterile păcii pînă la biruința lor definitivă.

Orice credincios creștin care are la inimă binele semenilor săi, nu poate sta de o parte în fața situației lumii de azi. Căci el știe că a fi adevărat creștin însemnează a ajuta pe semenii să-și însușească o viață demnă de om, înlăturînd toate formele de viață care-l dezumanizează. Numai în felul acesta slujește lumii după pilda dată de către Mîntuitorul.

Această slujire a lumii se săvîrșește nu atît prin cuvîntul mărturisitor, cît mai ales prin fapta mărturisitoare. Aceasta constă în colaborare și împreună-răspundere în problemele vitale ale oamenilor de azi.

Ca atare, credinciosul creștin se simte dator — asemenea Samarineanului milostiv — să stea și mai departe în mod activ de partea vieții, a păcii, a împăcării și a dreptății. El intervine ferm pentru viață, pentru propășirea ei și o apără împotriva atacurilor inumane.

În felul acesta crede el că trebuie să slujească lumii de azi.

C. Sirbu